

# ADİYAMAN İL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ NEZARETHANELERİ ZİYARETİ RAPORU

**Rapor No:**  
2022/64

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulunun  
09/11/2022 tarihli ve 2022/799 sayılı  
kararıyla oy birliği ile kabul edilmiştir.

# İÇİNDEKİLER

<b>İÇİNDEKİLER.....</b>	<b>II</b>
<b>KISALTMALAR.....</b>	<b>III</b>
<b>1. GİRİŞ.....</b>	<b>1</b>
<b>2. NEZARETHANELERDE YAPILAN TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER .....</b>	<b>2</b>
2.1. Asayiş Şube Müdürlüğü .....	3
2.2. Altınşehir Şehit Ahmet Yıldırım Polis Merkezi Amirliği .....	7
<b>3. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER .....</b>	<b>10</b>
3.1. <i>İl Emniyet Müdürlüğüne Yönelik (Ortak) Değerlendirme ve Tavsiyeler</i> .....	10
3.2. <i>Adıyaman Belediyesine Yönelik Değerlendirme ve Tavsiyeler</i> .....	12

## **KISALTMALAR**

<b>AİÖK / CPT</b>	: Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi
<b>BM</b>	: Birleşmiş Milletler
<b>CMK</b>	: Ceza Muhakemesi Kanunu
<b>cm</b>	: santimetre
<b>OPCAT</b>	: İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'ne Ek İhtiyari Protokol
<b>para.</b>	: paragraf
<b>TİHEK</b>	: Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
<b>UÖM</b>	: Ulusal Önleme Mekanizması

## 1. GİRİŞ

1. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK) 6701 sayılı Kanun'un "Amaç ve Kapsam" başlıklı birinci maddesinde belirtildiği gibi; "insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek üzere" kurulmuştur.
2. Türkiye, 14.09.2005 tarihinde İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler (BM) Sözleşmesi'ne Ek İhtiyari Protokolü (OPCAT) imzalamıştır. 2011 yılında onaylanarak yürürlüğe giren ve Türkiye açısından bağlayıcılık kazanan OPCAT'in amacı: "*bağımsız uluslararası ve ulusal organların, işkence ve diğer zalimane, insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele ya da cezayı önlemek için, kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretlerde bulunacağı bir sistem kurmaktır.*"<sup>1</sup>
3. 6701 sayılı Kanun'un 9/1-ı maddesi uyarınca OPCAT hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması (UÖM) olarak görev yapmak Kurumun görevleri arasında yer almaktadır. Kanun'un 2/1-k bendi uyarınca UÖM: "*İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretler yapmak üzere oluşturulan sistemi*" ifade etmektedir.
4. Suç işlediği şüphesi somut delillerin varlığı ile kuvvetle muhtemel olan kişinin kolluk kuvvetleri tarafından özgürlüğünden yoksun bırakılmasına ilişkin genel hükümler 04.12.2004 tarih, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nda (CMK) düzenlenmiştir. CMK'nın 99'uncu maddesine göre; "*gözümlü alınan kişilerin bulundurulacakları nezarethanelerin maddi koşulları, bu kişinin hangi görevlinin sorumluluğuna bırakılacağı, sağlık kontrolünün nasıl yapılacağı, gözümlü işlemlerine ilişkin kayıt ve defterlerin nasıl tutulacağı, gözümlü alınmanın başlangıcında ve bu tedbire son verildiğinde hangi tutanakların tutulacağı ve gözümlü alınan kişiye hangi belgelerin verileceği ile kolluk tarafından gerçekleştirilen yakalama işlemlerinin yürütülmesinde uyulacak kuralların yönetmelikle gösterileceği*" hükme bağlanmıştır.

---

<sup>1</sup> Birleşmiş Milletler (BM), Genel Kurul, *İşkenceye ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı veya Aşağılayıcı Muamele veya Cezaya Karşı Sözleşme'nin Ek İhtiyari Protokolü*, 39/46, para. 1.

5. 01.06.2005 tarihli ve 25832 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliği’nin 4’üncü maddesi mucibince nezarethane; “*şüpheli veya sanıkların haklarındaki işlemlerin tamamlanıp adli mercilere sevk edilinceye kadar bekletilmesi amacıyla yapılmış yerleri*” ifade etmektedir.
6. 6701 sayılı Kanun’un 9/1-j bendine göre; Kurumun özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin buldukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirmek görev ve yetkisini haiz olduğu hükme bağlanmıştır.
7. Yukarıda anılan görev çerçevesinde, Adıyaman İl Emniyet Müdürlüğü<sup>2</sup>, Asayiş Şube Müdürlüğü<sup>3</sup> ve Altınşehir Şehit Ahmet Yıldırım Polis Merkezi Amirliği<sup>4</sup> nezarethanelerine Kurumumuz tarafından 07.06.2022 tarihinde **habersiz** bir ziyaret gerçekleştirilmiş olup ziyaret heyetinde; ... yer almıştır.
8. Bu rapor, 18.01.2022 tarihli ve 2022/43 sayılı Kurul kararı ve Başkanlık makamının 01.06.2022 tarihli ve 10564 sayılı oluruna istinaden 07.06.2022 tarihinde, Adıyaman İl Emniyet Müdürlüğü nezarethanelerine gerçekleştirilen habersiz ziyaret neticesinde edinilen tespit, gözlem ve şikâyetlerin ulusal ve uluslararası normlar bağlamında değerlendirilmesini ihtiva etmektedir.

## 2. NEZARETHANELERDE YAPILAN TESPİT VE GÖZLEMLER

9. Ziyaret Adıyaman İl Emniyet Müdürü ile yapılan görüşmeyle başlamıştır. Görüşmede; TİHEK Heyeti tarafından, ulusal önleme mekanizması, ziyaretin amacı ve yöntemine ilişkin bilgiler verilmiş, İl Müdürlüğü ile ilgili genel bilgiler edinilmiştir. Görüşmenin ardından Heyet, sırasıyla Müdürlük ve Amirlik nezarethanelerini ziyaret etmiştir.
10. İl Müdürlüğü bünyesinde Müdürlük ve Amirlik nezarethaneleri bulunmaktadır. Müdürlük nezarethanesi İl Müdürlüğü ana binasında, Amirliğe bağlı nezarethane ise Adıyaman il merkezinde farklı bir binada bulunmaktadır. Ziyaret tarihinde Müdürlük bünyesindeki nezarethane aktif olarak kullanılmaktayken, Amirliğe bağlı nezarethane hizmet vermemektedir. İl Müdürlüğü bünyesindeki tüm birimler İl Müdürlüğü binasında bulunan nezarethaneyi ortak kullanmaktadır.

---

<sup>2</sup> Bundan sonra kısaca İl Müdürlüğü olarak ifade edilecektir.

<sup>3</sup> Bundan sonra kısaca Müdürlük olarak ifade edilecektir.

<sup>4</sup> Bundan sonra kısaca Amirlik olarak ifade edilecektir.

11. Ziyaret sırasında Müdürlük ve Amirlik nezarethanelerinde tutulan<sup>5</sup> bulunmadığı görülmüştür.

### 2.1. Asayiş Şube Müdürlüğü

12. Asayiş Şube Müdürlüğü Gözaltı ve Nezarethane Büro Amirliğine bağlı nezarethane, Adıyaman il merkezinde bulunan İl Müdürlüğü binasında bulunmaktadır. İdare, Asayiş Şube Müdürlüğünün söz konusu nezarethaneyi Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğü, Terörle Mücadele Şube Müdürlüğü, Narkotik Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğü, Siber Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğü, Göçmen Kaçakçılığı ile Mücadele Şube Müdürlüğü, Yeşilyurt Şehit Ayhan Kıymacı Polis Merkezi Amirliği ve Altınşehir Şehit Ahmet Yıldırım Polis Merkezi Amirliğiyle ortaklaşa kullandığını belirtmiştir.

13. İl Müdürlüğü binasında, asansör veya engelli bireylerin binaya girişte kullanabilecekleri engelli rampası bulunmamaktadır.

14. İdarece, Adıyaman'da 2022 yılının Mayıs ayında kuvvetli yağış sonrası meydana gelen sel felaketinden nezarethane odalarının zarar gördüğü belirtilmiştir. Nitekim ziyaret heyeti tarafından nezarethane odalarında yağışın etkisiyle oluştuğu anlaşılan rutubet sorununun bulunduğu görülmüştür. Bu sorunun ziyaret tarihinde devam eden tadilat ile giderilmeye çalışıldığı gözlemlenmiştir.

15. Müdürlükte toplam 9 nezarethane odası bulunmakta olup, bunlardan 3'ü kadın ve çocuk tutulanlara, 6'sı ise erkek tutulanlara tahsis edilmiştir. Erkek tutulanlara tahsis edilen nezarethane odalarından 1 no.lu oda 328x266 cm, 2 no.lu oda 328x282 cm, 3 no.lu oda 324x361 cm, 4 no.lu oda 327x279 cm, 5 no.lu oda 330x279 cm, 6 no.lu oda 323x275 cm en ve boya sahiptir. Kadın ve çocuk tutulanlara ayrılan odalardan 1 no.lu oda 321x270 cm, 2 no.lu oda 325x275 cm, 3 no.lu oda 329x279 cm en ve boya sahiptir. Odaların yüksekliği ise 300 cm'dir. Nezarethane odaları girişinde "bay" ve "bayan" şeklinde levhalar asıldığı görülmüştür.

16. İdare, nezarethane odalarının toplam kapasitesinin 45 kişi olduğunu, normal şartlarda her bir nezarethane odasında 1 kişinin tutulduğunu, tutulan sayısının fazla olması durumunda her bir oda için bu sayının 5'e kadar çıkarıldığını, toplam kapasitenin aşılması durumunda ise Amirlik nezarethanesinin kullanıldığını ifade etmiştir.

---

<sup>5</sup> Nezarethanelerde bulunan özgürlüğünden mahrum bırakılanlar için kısaca "tutulan" ifadesi kullanılacaktır.

17. Nezarethane odalarında yeteri kadar sabit ve dayanıklı oturma yeri bulunduğu gözlemlenmiş, oturma alanlarının yumuşak ve silinebilir kumaş şilte ile kaplı ve tutulanların rahatlıkla uyuyabileceği özelliğe sahip olduğu gözlenmiştir.
18. Odalarda kapasiteyle eşdeğer sayıda battaniye, nevresim, yorgan ve yastık bulunduğu, ayrıca yedek battaniye, nevresim, yorgan ve yastıkların temiz halde koridordaki dolapta tutulduğu, battaniye, nevresim, yorgan ve yastıkların polis evi çamaşırhanesinde yıkandığı görülmüştür. Nezarethanedeki çıkışı yapılan tutulanlar tarafından kullanılmış olan battaniye, nevresim ve yorganların yataklardan kaldırılmadığı görülmüş, İdarece, yatakların tozlanıp kirlenmemesi amacıyla, yeni tutulan gelene kadar söz konusu malzemelerin kaldırılmadığı ifade edilmiştir. Tutulanların talep etmeleri durumunda kendilerine seccade verildiği belirtilmiştir.
19. Nezarethane odaları koridordaki demir parmaklıklı kapı ve odalarda bulunan pencereler vasıtasıyla doğal olarak havalandırılmakta ayrıca koridorlarda yapay havalandırma sistemi bulunmaktadır. Ancak yaşanan sel felaketi sonrasında oluşan rutubet sebebiyle ilgili bölümlerin havalandırmasının yetersiz olduğu gözlemlenmiştir. Nezarethane odalarının ısınması ise koridorlardaki kaloriferler aracılığıyla merkezi sistem ile sağlanmaktadır.
20. Erkek tutulanlara tahsis edilen 4 no.lu odanın yeterince temiz olmadığı, oda tavanlarında örümcek ağları olduğu gözlemlenmiştir.
21. Erkek tutulanlara tahsis edilen odalardan 3 no.lu oda hariç diğer bütün odalarda pencere bulunmakta olup, doğal aydınlatma bu pencereler aracılığıyla sağlanmaktadır. Bunun yanında koridorlarda yapay aydınlatma da mevcuttur. Görevli personel tarafından, güvenliğin sağlanması amacıyla koridorlardaki aydınlatmanın gece boyunca açık bırakıldığı, tutulanların talebi olduğu takdirde ışıkların kapatıldığı belirtilmiştir.
22. Nezarethanede kadın ve erkek tutulanlar için ayrı tuvalet ve banyolar bulunmaktadır. Kadınlara ayrılan bölümde 1 klozet, 1 banyo ve 1 lavabo mevcuttur. Erkeklerle ayrılan bölümde ise 1 klozet, 1 alaturka tuvalet, 1 banyo ve 2 lavabo bulunmaktadır.
23. Tuvalet ve banyolarda yarım kapıların kullanıldığı ve kapıların alt ve üst bölümlerinin kısmen açık olduğu görülmüş, heyetimizce bu durumun mahremiyet açısından uygun olmadığı değerlendirilmiştir.
24. Lavabo, tuvalet ve banyoların temizliğinin İl Müdürlüğü hizmetli kadrosunda görevli personel tarafından günlük olarak yapıldığı, hijyen malzemelerinin günlük olarak değiştirildiği ifade edilmiştir.

25. Kadın nezarethane odalarının bulunduğu kısımdaki banyo ve tuvaletlerde yapılan incelemelerde, lavaboda sabun bulunduğu fakat kağıt peçete bulunmadığı, banyo/lavabo musluklarının akar vaziyette olduğu, sıcak suyun aktığı; tuvalette havalandırma sisteminin çalıştığı, tuvalet kâğıdı bulunduğu gözlemlenmiştir. Bununla birlikte banyoda yapay aydınlatma olmadığı, zeminin kirli olduğu, şampuan, sabun gibi temizlik malzemelerinin bulunmadığı gözlemlenmiştir. İdarece, tutulanların talep etmesi halinde bu malzemelerin temin edildiği ifade edilmiştir.
26. Erkek nezarethane odalarının bulunduğu kısımda yeterli temizlik malzemesinin olmadığı, alaturka tuvaletin zemininin yeterince temiz olmadığı, klozet sifonunun çalışmadığı görülmüştür.
27. Tutulanların yemek ihtiyacının polis evinden getirilen kumanyalarla karşılandığı, yemeklerin tutulanların nezarethaneye giriş çıkış saatlerine bağlı olarak verildiği, içme suyu ihtiyacının ise mezkûr kumanyadaki pet şişe sularla karşılandığı; tutulanların ek su talebi veya kantin ihtiyaçlarının bulunması durumunda bunların görevli personel tarafından temin edildiği öğrenilmiştir.
28. Tutulanların durumu ile ilgili olarak yakınlarına haber verildiği sırada varsa sürekli olarak kullanılan ilaçların talep edildiği ve bu ilaçların tutulanlara saatinde verildiği bilgisi paylaşılmıştır.
29. Acil tıbbi müdahale gerektiren durumlarda, görevliler tarafından derhal 112 Acil Çağrı Merkezi ekibinin çağrıldığı, ayrıca acil vakalarda ilk müdahalenin acil müdahale eğitimi alan personel tarafından acil müdahale kurallarına uygun bir şekilde yapıldığı belirtilmiştir.
30. Müdürlükte 1 adet müdafî görüşme odası olduğu, mahremiyet açısından odada kamera ve ses kayıt sisteminin bulunmadığı, ancak odanın ses yalıtımının yetersiz olduğu, odada konuşulanların dışarıdan duyulabildiği gözlenmiştir. Müdafî görüşme odasının önünde teşhis odasının da bulunduğu, kimlik tespiti ve parmak izi alma işlemlerinin burada gerçekleştirildiği anlaşılmıştır.
31. Müdürlükte 1 adet ifade alma odası bulunmaktadır. İdarece, her şubenin kendi ifade alma odasının bulunduğu, ilgili birimler tarafından ifadelerin bu odalarda alındığı, Müdürlükteki ifade alma odasının birimlerce kullanılmadığı belirtilmiştir. Müdürlükteki memur odası duvarında nezarethane talimatnamesi ile sığınak talimatının bulunduğu gözlemlenmiştir.
32. Nezarethaneye Alınanların Kaydına Ait Defter kayıtlarının görevli Cumhuriyet Savcısı tarafından düzenli olarak incelendiği, Cumhuriyet Savcısının söz konusu deftere en son



1 Nisan 2022 tarihinde “Görüldü.” şeklinde imzalı not düştüğü, kayıtlarda herhangi bir eksiklik olmadığı, tüm bilgilerin düzenli şekilde deftere işlendiği tespit edilmiştir.

33. Tutulanlara imzalatılan evrakların soruşturmayı yürüten birimlerce kendilerine verildiği, yakalama ve gözaltına ilişkin her türlü işlemin ilgili birimce yapıldığı, nezarethanede sadece tutulanların muhafazasının sağlandığı ifade edilmiştir.
34. Nezarethane odalarının bulunduğu koridordaki panoda, Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliği ile yabancı tutulanlar için Fransızca, Arapça, Romanca, Yunanca, Bulgarca, Gürcüce gibi birçok dilde şüpheli sanık hakları formlarının asılı olduğu görülmüştür.
35. İdare, tutulananın yabancı olması durumunda kişinin ifadesinin alınması için tercüman tahsis edildiği öğrenilmiştir.
36. Nezarethanede 20 adet güvenlik kamerasının bulunduğu kameraların 24 saat esasına göre kayıt yaptığı, kamera kayıtlarının geriye dönük 38 gün tutulduğu, 20 adet kameradan 9 adedinin nezarethane odalarını, 4 adedinin nezarethane koridorlarını, diğerlerinin ise nezarethanenin çeşitli noktalarını görüntülediği, nezarethane odalarındaki ve koridorlardaki kameralarda kör nokta bulunduğu tespit edilmiştir.
37. İdare, kamera kayıtlarının sürekli olarak izlendiğini, tutulanların kendilerine zarar vermemeleri hususuna büyük özen gösterildiğini, önlem olarak odalara ayakkabı dahi alınmadığını ve tutulanlara terlik verildiğini, nezarethane alanı büyük olmadığından tutulanların ihtiyaçlarını görevli personele seslenerek aktardığını ifade etmiştir.
38. Nezarethaneye Alınanların Kaydına Ait Defter kayıtları ile kamera kayıtlarının izlendiği bilgisayardaki programın saati arasında 20 dakikalık zaman farkı olduğu tespit edilmiştir. Görevli personel tarafından söz konusu farkın elektrik kesintilerinden kaynaklanmış olabileceği ifade edilmiştir. Söz konusu zaman farkı, çağrılan Bilgi İşlem personeli tarafından düzeltilmiştir. Ayrıca bazı tutulanların nezarethaneye giriş-çıkış saatleri incelenmiş ve kişilerin tutulma süresinin 24 saati geçmediği tespit edilmiştir.
39. Binada, elektrik kesintisi sonucu kamera kayıtlarında oluşabilecek veri kayıplarını önlemek için jeneratör bulunduğu belirtilmiştir.
40. İdarece, nezarethanede sürekli olarak görevli kadın personel bulunmadığı, kadın tutulan olması durumunda nöbetçi kadın personelin çağrıldığı, geceleri genellikle 1 personelin görevlendirildiği, gece saatlerinde gözaltı işlemlerinin yoğun bir şekilde gerçekleştirildiği ifade edilmiştir. Ziyaret heyeti tarafından, güvenlik zafiyeti oluşmasının önüne geçilmesi için, geceleri görevlendirilen 1 personelin yetersiz olduğu değerlendirilmiştir.

41. Nezarethane personelinin hizmet içi eğitim programları kapsamında sürekli olarak eğitimler aldığı, nezarethane sorumlularının bu alanda eğitilmiş olan kişilerden seçildiği, 2022 yılı itibariyle tüm müdürlük personeline İnsan Hakları eğitimi verildiği ifade edilmiştir.

## 2.2. Altınşehir Şehit Ahmet Yıldırım Polis Merkezi Amirliği

42. İdare, standartlara aykırı olması nedeniyle Amirlik nezarethanesinin 31.05.2022 tarihinden itibaren aktif olarak kullanılmadığını ve eksikliklerin giderilmesi amacıyla Amirlikte tadilat ve güçlendirme çalışmalarının devam ettiğini ifade etmiştir.

43. Heyetimizce yapılan evrak incelemesinde, İdare tarafından ilgili emniyet birimlerine, Amirlik bünyesindeki nezarethane, güvenlik standartlarını karşılamadığı gerekçesiyle hizmet dışı bırakıldığını ve nezarethanedeki eksikliklerin bir an önce giderilmesi gerektiğini belirten resmi bir yazı yazıldığı tespit edilmiştir.

44. Söz konusu resmi yazıya ekli raporda, nezarethane odalarındaki kapıların demir aralığının standartlara göre 5-6 cm olması gerekirken 12-13 cm olduğu, bu oranın esneme payı ile birlikte değerlendirildiğinde bir insanın geçebileceği seviyede olabileceği; nezarethane tuvalet ve banyo kapılarının içeriden kilitlenebildiği ve banyo kapısının içeriye açıldığı, nezarethanede kullanılan battaniyelerin biyeli (fitil) olduğu, nezarethanede kamera uyarı talimatlarının bulunmadığı, nezarethane koridorunun bulunduğu bölümün iki taraftan demir korkulukla kapatılarak güvenlik tedbirinin artırılmasının kaçma girişimlerinin önlenmesinde faydalı olacağı hususlarına yer verildiği tespit edilmiştir.

45. Amirliğe ait nezarethane odalarının standartlara uygun hale getirilinceye kadar gözaltına alınan şahısların İl Müdürlüğü nezarethanesine götürüldüğü belirtilmiştir.

46. Binada asansör bulunmaktadır ve engelli rampası mevcuttur.

47. Merkezde 4 adet nezarethane odasının bulunduğu, bunlardan 3'ünün erkek, 1'inin ise kadın tutulanlara tahsis edildiği gözlemlenmiştir. Koşullardaki demir parmaklıklarda, nezarethane eksikliklerine ilişkin raporda belirtildiği üzere, düzensiz aralıklar olduğu tespit edilmiştir. Yapılan ölçümlerde demir parmaklıkların bazı yerlerinde aralıkların, esneme payıyla birlikte değerlendirildiğinde, tutulanların arasından geçebilecekleri ölçüde olduğu tespit edilmiştir (12,5 cm).

48. Erkekler tahsis edilen nezarethane odalarından 1 no.lu oda 348x270 cm, 2 no.lu oda 349x271 cm, 3 no.lu oda 346x268 cm, kadınlara tahsis edilen oda ise 346x282 cm ölçülerinde olup odaların yüksekliği 368 cm'dir.

- 49.** İdare, nezarethane odalarının toplam kapasitesinin 8 kişi olduğunu ancak normal şartlarda her bir nezarethane odasında 1 kişinin tutulduğunu, tutulan sayısının fazla olması durumunda her bir oda için bu sayının 2'ye çıkarıldığını, toplam kapasitenin aşılması durumunda ise İl Müdürlüğüne ait nezarethanenin kullanıldığını ifade etmiştir.
- 50.** Nezarethane odalarında yeteri kadar sabit ve dayanıklı oturma yeri bulunduğu, yatakların yumuşak ve uyumaya elverişli ancak yaylı özelliğe sahip olduğu gözlemlenmiştir.
- 51.** Nezarethane odalarında kapasiteyle eşdeğer sayıda battaniye olduğu, kullanıma bağlı olarak battaniye, çarşaf ve nevresimlerin Polis Evi Müdürlüğü çamaşırhanesinde yıkatıldığı belirtilmiştir.
- 52.** Nezarethane odalarında doğal havalandırma mevcuttur. Nezarethanede ısınma, koridorlardaki kalorifer petekleri ve klima aracılığıyla sağlanmaktadır.
- 53.** Nezarethane odalarında doğal ışık için pencere bulunduğu, koridorların oldukça aydınlık görüldüğü, yapay aydınlatma sistemlerinin de çalıştığı görülmüştür.
- 54.** Nezarethanede tuvalet ve banyolar kadın ve erkek tutulanlar için ayrılmış durumdadır. Nezarethanede 2 klozet, 1 alaturka tuvalet, 2 banyo bulunduğu görülmüştür.
- 55.** Kadınlar için ayrılan tuvalet ve banyonun girişinde ilgili bölümlerin kadınlara tahsis edildiğine ilişkin levha bulunmadığı ve kadınlar için tahsis edilen banyoda sıcak suyun akmadığı, duş başlığı spiral hortumunun duvara monte edilmemiş vaziyette olduğu gözlemlenmiştir.
- 56.** Erkekler için ayrılan tuvalet ve banyonun temiz olduğu ve banyoda sıcak suyun mevcut olduğu gözlemlenmiştir.
- 57.** Tuvalet ve banyoların temizlik bakımından genel olarak iyi durumda olduğu gözlemlenmiştir.
- 58.** Nezarethanenin genel temizliği ile tuvalet ve banyoların temizliğinin nezarethane sorumlusu ve Amirlikte görevli 2 personel tarafından günlük olarak yapıldığı, hijyen malzemelerinin değişiminin de günlük olarak gerçekleştirildiği ifade edilmiştir.
- 59.** İdare, tutulanların yemek ihtiyacının polis evinden getirilen kumanyalarla karşılandığı, tutulanların içme suyu talebi ile kantin ihtiyaçlarının ise görevli personel tarafından karşılandığı bilgisini paylaşmıştır.
- 60.** Acil tıbbi durumlarda nezarethane görevlilerince derhal 112 Acil Çağrı Merkezi ekiplerinin çağrıldığı, ayrıca acil tıbbi durumlarda tutulanlara ilk müdahalenin acil müdahale eğitimi almış görevli personel tarafından acil müdahale kurallarına uygun

şekilde yapıldığı ifade edilmiştir. Ancak Amirlikte acil tıbbi yardım dolabı bulunmadığı tespit edilmiştir.

- 61.** Tutulanlar arasında ilaç kullananların bulunması halinde, bu kişilerin kullanmakta oldukları ilaçların ailelerinden talep edildiği ve görevli personel eşliğinde tutulanlara verildiği belirtilmiştir.
- 62.** Nezarethane koridorunda yangın söndürme tüpünün bulunduğu fakat yangın söndürme talimatnamesinin mevcut olmadığı görülmüştür.
- 63.** Merkezde 1 adet müdafî görüşme odası bulunduğu fakat odada masa olmadığı, aydınlatma lambalarının tadilat halinde olduğu görülmüştür.
- 64.** Teşhis odası bulunmakla beraber artık zorunlu olmadıkça canlı teşhis yapılmayıp fotoğraf üzerinden teşhis yapılması sebebiyle odanın teşhis amacıyla kullanılmadığı ifade edilmiştir.
- 65.** Merkezde 2 adet ifade alma odası bulunmakta olup tutulanların ifadeleri kamera kaydı eşliğinde alınmaktadır.
- 66.** Nezarethane koridorundaki panoda, Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliği ile Türkçe ve yabancı dillerde şüpheli sanık hakları formlarının asılı olduğu görülmüştür.
- 67.** İdare, tutulunun yabancı olması durumunda kişinin ifadesinin alınması için tercüman tahsis edildiği bilgisini paylaşmıştır.
- 68.** Nezarethaneye Alınanların Kaydına Ait Defter'in görevli Cumhuriyet Savcısı tarafından en son 1 Nisan 2022 tarihinde incelendiği ve "Görüldü." şeklinde imzalı not düşüldüğü, tüm bilgilerin deftere düzenli bir şekilde işlendiği, kayıtların eksiksiz şekilde tutulduğu görülmüştür.
- 69.** Amirlikte 6 adet güvenlik kamerası olduğu ve kameraların 24 saat esasına göre kayıt yaptığı, bu kameralardan 4 tanesinin nezarethane odalarını gösterdiği, diğer 2 kameranın ise nezarethane koridorlarını görüntülediği, kamera kayıtlarının geçmişe dönük izlenmesinde bir sorun bulunmadığı, kameralarda kör nokta olmadığı, kameraların geriye dönük 52 gün kayıt yaptığı ve kameraların gece görüşünün net olduğu tespit edilmiştir.
- 70.** Kamera sistemlerinin nezarethane görevlisi tarafından takip edilmekte olduğu, ihtiyaç halinde tutulanların kameralara el işareti yapmak ya da görevlilere seslenmek suretiyle personel ile irtibat kurduğu ifade edilmiştir.
- 71.** Binada, elektrik kesintisi sonucunda kamera kayıtlarında oluşabilecek veri kayıplarını önlemek için jeneratör bulunduğu görülmüştür.

72. Nezarethaneye Alınanların Kaydına Ait Defter kayıtları ile kamera kayıtları karşılaştırılmış ve her iki kayıt arasında yaklaşık olarak 50 dakika zaman farkı olduğu tespit edilmiştir. İdarece söz konusu saat farkının elektrik kesintilerinden kaynaklı olabileceğini ifade edilmiş, sorunun giderilmesi amacıyla Bilgi İşlem personeline ulaşılmaya çalışılmış fakat teknik personele ulaşılamamıştır. Kamera kayıtlarına ilişkin saat farkına sebep olan teknik aksaklıkların önüne geçmek amacıyla daha dikkatli olunması hususunda heyetimizce görevli personele uyarıda bulunulmuştur.
73. Nezarethane personelinin hizmet içi eğitim programları kapsamında sürekli olarak eğitimler aldığı, nezarethane sorumlularının bu alanda eğitilmiş olan kişilerden seçildiği, 2022 yılı itibariyle tüm müdürlük personeline İnsan Hakları eğitimi verildiği ifade edilmiştir.

### 3. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER

74. TİHEK'in UÖM kapsamında yürüttüğü faaliyetlerinin temeli ziyaret edilen kurumlarla pozitif yönde geliştirilecek iletişim doğrultusunda iş birliği esasına dayanmaktadır. Müdürlük ve Amirlik tarafından, ziyaret heyetinin bütün bölümlere bekletilmeksizin erişimi sağlanmış ve gerekli bilgi ve belgelere erişim vakitlice temin edilmiştir.

#### 3.1. İl Emniyet Müdürlüğüne Yönelik (Ortak) Değerlendirme ve Tavsiyeler

75. Ziyaret edilen Müdürlük nezarethanesinde asansör ve engelli rampası bulunmadığı dikkate alındığında BM Engelli Hakları Sözleşmesi'nin 14'üncü maddesinde yer alan; *“Taraf Devletler engelli kişiler eğer herhangi bir süreç sonunda özgürlüklerinden mahrum edildiyse; bunun diğer bireylerle eşit koşullar altında yapılmasını; engellilerin uluslararası insan hakları hukukuna uygun olarak güvencelere sahip olmasını ve makul düzenlemeye ilişkin hükümler dâhil olmak üzere Sözleşme'nin hedefleri ve ilkeleriyle uyumlu muamele görmesini sağlar.”* hükmü uyarınca İl Müdürlüğü binasındaki nezarethanenin engellilerin erişimine uygun hale getirilmesi,
76. Nezarethaneden çıkışı yapılmış olan tutulanlar tarafından kullanılmış olan battaniye, nevresim ve yorganların oturma alanlarına bırakıldığı göz önüne alındığında, Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesinin (AİÖK) *“Gece nezarete kalma durumunda olan kişilere temiz şilte ve battaniye verilmelidir.”* tavsiyesi uyarınca kullanılmış battaniye, nevresim ve yorganların temizliğinin düzenli aralıklarla takip edilmesi,<sup>6</sup>

<sup>6</sup> AİÖK Standartları, Kolluk Kuvvetleri, para. 47.

77. Sel felaketi sonucunda Müdürlük nezarethanesinde oluşan rutubetin ortadan kaldırılması amacıyla havalandırmanın daha etkin bir şekilde yapılması, nezarethanede oluşan rutubetli bölümlerin onarımının yapılması,
78. Müdürlük binasındaki 4 no.lu odanın yeterince temiz olmadığı dikkate alınarak nezarethane odalarının hijyen koşullarına özen gösterilmesi,
79. Müdürlük binasındaki erkek tutulanlara tahsis edilen 3 no.lu odada doğal ışık bulunmadığı hususu değerlendirildiğinde, AİÖK'nin "*bütün polis hücreleri, içinde bulundurulan kişi sayısına göre makul büyüklükte olmalı ve gerekli ışıklandırma (uyku süresi hariç, okumaya yetecek kadar ışık) ve havalandırma şartlarına sahip olmalıdır; tercihen hücrelerde doğal ışık olmalıdır.*"<sup>7</sup> tavsiyesi uyarınca ilgili nezarethane odasına doğal ışık sağlanması amacıyla gerekli tadilat çalışmalarının yapılması,
80. Ziyaret edilen Müdürlükte, tuvalet ve banyolarda mahremiyet açısından gerekli koşulların sağlanmadığı, hijyen ve temizlik malzemeleri gibi hususlarda eksiklikler bulunduğu, bunlara ek olarak kadın tutulanlar için ayrılan banyoda yapay aydınlatma olmadığı, erkek tutulanlar için ayrılan bölümde klozetin sifonunun çalışmadığı; Amirlik nezarethanesinde kadın tutulanlar için ayrılan bölümler bakımından tuvalet ve banyonun girişinde tabela bulunmadığı, banyoda sıcak suyun akmadığı, duş başlığı spiral hortumlarının açıkta olduğu düşünüldüğünde; AİÖK'nin "*Nezaretteki kişiler gerektiğinde temiz ve düzgün şartlarda doğal ihtiyaçlarını karşılayabilmeli ve uygun yıkanma imkanlarına sahip olmalıdır.*"<sup>8</sup> tavsiyesi uyarınca; Müdürlük nezarethanesindeki tuvalet ve banyolarda mahremiyetin sağlanması amacıyla gerekli tedbirlerin alınması, tuvalet ve banyoların temizliğine dikkat edilmesi, aydınlatma lambalarının ve klozet sifonunun onarımının gerçekleştirilmesi; Amirlikte kadın tutulanlar için ayrılan tuvalet ve banyoya gerekli işaret ve tabelaların asılması, duş alanında sıcak su sorununun giderilmesi, duş başlığı spiral hortumlarının tutulanların kendine zarar vermesini önleyecek şekilde, duvara monte edilmesi,
81. Müdürlükte bulunan müdafî görüşme odasında ses yalıtımının yetersiz olduğu, Amirlikte bulunan müdafî görüşme odasında ise masa olmadığı dikkate alınarak, Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliği'nin 21'inci maddesinde yer alan; "*Şüpheli veya sanık vekâletname aranmaksızın müdafî ile her zaman ve konuşulanları başkalarının duyamayacağı bir ortamda görüşebilir.(...) Her kolluk*

<sup>7</sup> AİÖK Standartları, CPT/Inf (2002) 13, para. 47.

<sup>8</sup> AİÖK Standartları, CPT/Inf (2002) 8, para. 42.

*biriminde görüşme için uygun şartları haiz görüşme odası ayrılır.*"<sup>9</sup> hükmü uyarınca her kolluk biriminde bulunması gereken müstakil müdafî görüşme odasının uygun şartlar dahilinde düzenlenmesi,

- 82.** *"Hem polis tarafından kötü muameleye maruz kalan kişilerin, hem de fiziksel olarak kötü muamele yaptıkları veya psikolojik baskı uyguladıkları yönünde haksız suçlamalara maruz kalan polis memurlarının çıkarına olacak şekilde suiistimallerin önlenmesi ve belgelendirilebilirliğin sağlanması açısından"*<sup>10</sup> Müdürlük nezarethanesindeki kameraların odalarda ve koridorlarda kör nokta kalmayacak şekilde yeniden ayarlanması; Müdürlük ve Amirlik nezarethanesinde, Nezarethaneye Alınanların Kaydına Ait Defter kayıtları ile kamera kayıtlarının izlendiği bilgisayardaki programın saati arasındaki zaman farkının önlenebilmesi amacıyla düzenli takip yapılarak teknik aksaklıkların giderilmesi,
- 83.** Güvenlik zafiyetinin önlenmesi amacıyla Müdürlük nezarethanesinde geceleri görevlendirilen personel sayısının artırılması,
- 84.** Amirlik nezarethanesinde bulunan yaylı yatakların tutulanların güvenliği açısından tehlike oluşturacak nitelikte olduğu dikkate alınarak değiştirilmesi,
- 85.** Amirlik nezarethanesinde, İdare tarafından uygun görülecek uygun bir yere acil yardım dolabının yerleştirilmesi,
- 86.** Amirlik nezarethanesi koridorunda bulunan yangın söndürme tüpüne ait talimatnamenin mevcut olmadığı tespitine ilişkin olarak söz konusu eksikliğin giderilmesi;

hususları tavsiye edilmektedir.

---

<sup>9</sup> Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliği, md. 21.

<sup>10</sup> AİÖK Standartları, CPT/Inf (2002) 10, para. 36.